

Szégyelld magad, Európa!

A Szír Szent Efrém születésének 1700. évfordulóját ünneplő nemzetközi konferencia résztvevőjeként ott voltam a záróeseményen, egy kiválóan szervezett, egész napos kiránduláson az Aleppótól a török határig elszórtan húzódó, késő bizánci „Holt városokban”, s ennek során egy maronita rítusú misén, romtemplomban, az Isten forró szabad ege alatt. Az ókor végi oikumenének eme határvidekén ökumenikusan, rítus-, sőt orthodox-monofizita-katolikus-protestáns felekezeti különbségeket is feledve —ahogyan a szemem sarkából láttam, s tessék nem megbotránkozni—, mindenki áldozott. Liturgikus érdeklődésű libanoni presbiteriánus zenetudós kolléganóm szólta, hogy este a városban ifjúsági kórustalálkozó lesz; ez is hozzátartozik egy keleti nagyváros mai keresztény életéhez. Kiderült, a szalézi atyák szervezték Domenico Savio (Saviói Szent Domonkos) ünnepére — egy kis késéssel, bár ki ismeri ma a helyi naptárszokásokat...

A templomban anyukák-apukák izgatott zsbongása fogadott. Az innenonnan kiszűrődő hangok, a várakozó hangszerpótlékok és mikrofonok miatt a legrosszabbra készültem föl, és jól tettem. A gyermekszent bárgyú-szóke képével, virágokkal, égő gyertyával vonultak be a kislányok, mögöttük hihetetlenül kiöltözött-sminkelt-vaxolt kórusifjak. Közben playbackkel lány-fiú pár bájolgot el egy banális dalocskát a ministránsok pátrónusáról. Majd nyolc együttes lépett föl két-két számmal; nagyrészt katolikus templomok és iskolák csoportjai, de köztük volt, sajnos, kedvelt szír orthodox templomom ifjúsága is (ami a hangot és a szépséget illeti, ők vitték el a pálmát). Nevéből ítélve talán még egy unitus vagy orthodox együttes is dalolt. Mi szólt? Nagyrészt csodaszép —nem európaira „temperált” — hangokon divatjamúlt európaias tánczenestílus, ócska vokálok előterében erotikus vonaglás. Arabos könnyűzenét csak egy kórus énekelt. Ismerős minden utcasarokról: filmzene, keleti diszkózene. Szent szöveggel: „Já habíbí — Ó, kedvesem”. Értsd arra, akire-amire akarod. Amor — sanctus(?)...

Néhány hónappal később Párizsban konferenciáztam. Az utolsó teljes nap estéjén kollégáim —micsoda figyelmesség!— „Jeruzsálemtől Cordobáig” címmel kételőadás koncertre hívtak meg a Szajna-sziget tenyérnyi „alternatív” színházszínhelyére. Ott derült ki az átejtés: New Age a javából. Jobb napokat látott hölgy énekelt... volna — pózolt hosszú vörös ruhában, meztélláb. Amatőr férfi kísérője (úd, tambur, tibeti gongok, mbira, tamera) legalább csak kísérte volna! De nem: bevezette, átkötötte a performanszot, hogy... ősi tudások, titkok! Minden ősi és titkos: Meszomédész himnusza, szúfi és trubadúrdal, Alleluia Iustus germinabit („ismeretlen eredetű középkori szöveg”, mondja a férfi), II. századi (!) arameus keresztény ének, Hildegard von Bingen, spanyol zsidó dal; de hagyján: a delnő zenéjével középkori andalúziai arab vers, kopt gnosztikus evangélium, oksztán albigenis ima, saját latin (!) szöveg s a legvégén a Miatyánk („Názáreti Jésua arameus szövege”). Kik ezek a két száználmas csepűrágók — középkori francia nevükön: sarlatánok!? S hogy tapsolt nekik a tizenhárom fős közönség!

Szégyelld magad, Európa!